

בית

מרן

ערש"ק
י"ג אלול תשע"ט
פרשת כי תצא
(מספירין: רוני עקרה (ישעיה נ"ד))

עלון מס' 225

לעיני מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א

הרב המקדים: הרה"ג רבי משה יוסף שליט"א
ראש מוסדות "מאור ישראל"

שיעורו השבועי

של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

השיעור נערך ע"י: הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א
רב הראשי של העיר נשר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

העיר	הדלקת נרות שבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	18:33	19:23	20:08
תל אביב	18:31	19:20	20:05
חיפה	18:32	19:22	20:07
באר שבע	18:32	19:22	20:07

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע
זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
לזיווג הגון בקרוב
דבורה בת אוסנת
לכל השבועי ישנות עלון "בית מרן" וישנם נספחי החלומות והשגות מרובות מאת החברות לעיתים נכסות
חייבנו: 5290*

"עשה לך רב והסתלק מהספק"
בכל שאלה,
בהלכה, בהנהגה, בשלום בית ובחינוך ילדים
עשרות רבני אגודת 'בית מרן'
נמצאים פה בשבילך!
24 שעות ביממה ברצף
למענה הלכתי מהיר לסי דרכו של מורנו ורבינו
מרן יוסף הדור רבי עובדיה יוסף זצוק"ל
5293* שלוהה 1

- תוכן העניינים:**
- עמ' 1-4 השיעור השבועי**
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
  - עמ' 5 פרשת כי תצא**
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
  - עמ' 5 בעקבות רבותנו**
רבינו חיים יוסף זיע"א - הבן איש חי
  - עמ' 6 מאור ישראל**
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
  - עמ' 6 אקטואליה בהלכה**
הרב אברהם דניאל שליט"א
  - עמ' 7 לחיות עם האמונה**
הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א
  - עמ' 7 אתגרים בחינוך**
הרב אברהם ברזילאי שליט"א
  - עמ' 8 בחסדך בטחתי**
הרה"ג רבי ינאל כהן שליט"א

הלכות חודש אלול

התרת נדרים בערב ראש השנה וכיפור. אמירת "בלי נדר" על קיום מצוה. השיבות לימוד ההלכה. בית דין שקול בהתרת נדרים. חזקה דרבא במצוות דאורייתא. להצטרף להתרת נדרים ולסליחות שבלווין, ולענות אמן על מה ששומע בשידור ישיר. אם בחו"ל יכולים להצטרף לאמירת הסליחות כאן. סליחות באשמורת הבוקר

התרת נדרים וקללות

א. כידוע, נוהגים לעשות התרת נדרים וקללות בערב ראש השנה ובערב יום הכיפורים, בספר שפתי כהן על התורה (פרשת מטות) מביא אסמכתא מהפסוק "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה", סופי תיבות "אלול", הוא אינו מיחל אבל אחרים - בית דין - מחלים לו (ברכות לב.). אחד הטעמים שעושה התרת נדרים, הוא מחמת דברי הזוהר הקדוש (פרשת פקודי דרמ"א ע"ב), שמי שנתחייב נידוי או נזיפה בבית דין של מעלה, ארבעים יום הוא נקרא נזוף, ותפלתו לא מתקבלת ח"ו. ולכן עושים התרה, כי רוצים שהתפלות בימים הללו יתקבלו.

נידוהו בחלום

ב. יש לבאר יותר על פי דברי הזרע אמת (האו"ח סי' צ) שלכתחילה מביאים עשרה אנשים להתרת נדרים, כי בגמרא מסכת נדרים (ה) אמר רב יוסף נידוהו בחלום צריך עשרה בני אדם להתיר לו, והוא דתנו 1 הרשב"ץ (ח"ב סימן קכח) הקשה סתירה מהגמרא הונו בנדרים, לגמרא בסנהדרין (ל), שם כתוב: הרי שהיה מצטער על מעות שהניח לו אביו, ובא בעל החלום ואמר לו: כך וכך הן, במקום פלוני הן, של מעשר שני הן, חפר ומצא את המטמון, מצד אחד שמה, ומצד שני חשש שכל המעות הם מעשר שני, ובא לשאול על כך בבית המדרש, ואמרו לו: דברי חלומות לא מעלים ולא מורידים. וכך נפסק בהלכה בשלחן ערוך חושן משפט (סי' רנה סעיף ט). וכן כתב הנודע ביהודה (תנינא חי"ד סימן ל) לגבי מעשה שהיה אצלו. וכן כתב הגר"ח פלאגי בשו"ת לב חיים (ח"ג סימן ט). וביאר המאירי (סנהדרין ל), שהוא מושם שגם בחלום אמת יש הרבה פסולת המעורבת עמו. וכמו שאמרו במסכת ברכות (נה סע"א) שאין חלום בלי דברים בטלים, ולכן "פליגין דיבורא", מחלקים את הדיבור, החלק של החלום היכן המטמון הוא נכון, אבל החלק השני של החלום שמעות אלו הם מעשר שני הוא לא נכון, ולא צריך לחשוש. ומכיון שלא חוששים לדברי חלומות, מדוע מי שנידוהו בחלום צריך לעשות התרה? כך הקשה הרשב"ץ. ותירץ תירוץ יפה, חלק מהחלומות על ידי מלאך, אבל חלק הוא רק על ידי שד

נדר בחלום

ג. הרא"ש בתשובה (כלל ח סימן יא) כתב, שאם אדם נדר בחלום, הנדר לא תופס, כי רק נדר שהוציא בפיו תופס, כמו שנאמר "אשר יבטא בשפתיו". ואינו דומה לנידוהו בחלום שצריך התרה, כי שם הוא סימן קללה מן השמים, מה שאין כן בנדר. אולם הרשב"א (בתשובה ח"א סימן תרסח, וח"ג סימן שלא, ובמיוחסות סימן רסה) חולק על הרא"ש, וכתב שגם הנודר בחלום יעשה התרה. ומרן בשלחן ערוך (סי' רי סעיף ב) פסק בסתם כדעת הרא"ש וכתב: הנודר בחלום אינו כלום ואינו צריך שאלה. ויש אומרים שיתירו לו עשרה דידיע למקרי, ויש לחוש לדברייהם. בדרך כלל אנחנו פוסקים בסתם ויש שהלכה כהסתם לגמרי, אבל כאן מרן כתב לחוש ליש אומרים ולעשות התרה. ואמנם גם הרשב"א חשש ולא פסק כדין גמור, ולכן המחמיר לעשות התרה תבוא עליו ברכה. ובהתרת נדרים שעושים בערב ראש השנה ויום הכיפורים, אנחנו כוללים הכל.

שבא להפחיד אותנו... הידיעה שנועד לנו בחלום, מכניסה אותנו לספק אם הוא חלום אמיתי, ולכן לגבי איסורים מחמירים וחוששים לנידוי שבחלום, אבל לגבי ממוני לא מוציאים ממוני מחזקתן, והלא הממוני הוא בחזקת חולין.

לעילוי נשמת שמואל מור בן יעקב ז"ל

ד. עוד טעם מדוע עושים התרה בערב ראש השנה וכיפור, בשביל מצוות שאדם נהג בהם ולא אמר "בלי נדר"². האומר "אשנה פרק זה" [א.ה ראה נדרים ח ע"א, ש"ע י"ד סי' רג סעי' ו, וסי' ריג סעי' ב], כגון שאמר: אלמד עם חברותא "חזון עובדיה" על הסדר, או אלך לשיעור תורה, או אקיים שאר מצוות, הרי זה נחשב נדרי מצוה, ונדרים אלו באים להתיר בהתרת נדרים. אם אדם יודע בוודאות שנדר, לא יסמוך על התרה כללית כזו, אלא ילך לשלושה ויעשה פתח וחרטה כפי כל הדינים. למשל, אם היה רגיל להתפלל שחרית בנין החמה, וביום מן הימים התבגר, או נכנס ללמוד בכולל טוב, וראש הכולל ראה שהוא נדרם ואמר לו שלא יקום מוקדם להתפלל בנין, לא יקום לנץ. למרות שאין חובה להתפלל שחרית בנין החמה³, אבל כיון שזו חומרא של מצוה שנהג בה שלוש פעמים, צריך לעשות התרה, ואם לא עשה, יסמוך על ההתרה שעושים בערב ראש השנה ויום הכיפורים. וכן אם נהג בכל בוקר לטבול במקוה, ועל ידי כך לא מגיע לתפלה בזמן, או מאחר לסדר א'⁴, יבטל את מנהגו ויסמוך על ההתרה. על כל מנהג טוב של מצוה שלא אמר "בלי נדר" ונהג בו שלוש פעמים, אם דעתו לבטל את המנהג לגמרי, ילך לשלושה חכמים שיעשו לו התרה, ואם לא עשה יסמוך על ההתרה הזאת.

דעתו לחזור

ה. מי שנהג חומרא של מצוה, ואירע לו איזה אונס ובגללו נאלץ לעבור על מנהגו באופן חד פעמי, לדעת הש"ך (יו"ד סימן ריד סק"ב) צריך לעשות התרה. אבל לדעת בעל הנודע ביהודה בספרו הדגול מרבבה (שם) לא צריך, והסכימו איתו הרבה אחרונים. ולכן אשה שהולכת כל שנה לשמוע שופר⁵, ושנה אחת נאנסה ולא יכלה לבוא כי היתה צריכה להישאר עם התינוק שלה בבית, אם תביא אותו לבית הכנסת, במקום קול שופר ישמעו קול תינוק... לא צריכה התרה, כי דעתה לחזור למנהגה בשנים הבאות.

לימוד קבוע

ו. כתב מרן בשלחן ערוך (סימן רלח סעי' ב), שמי שיש לו חוק קבוע ללמוד כל יום דבר מסוים, כגון שלומד כל יום אחר התפלה "חזון עובדיה" עם המקורות, ויום אחד נאנס ולא למד, ישלים בליה. והסביר המגן אברהם (סק"א) שצריך להשלים מתורת נדר. ועל פי זה מרן זצ"ל ביהוה דעת חלק ו' (סימן נב) דן אם המפסיק ללמוד בשיעור של דף יומי ועובר ללמוד הלכות, אם צריך לעשות התרה, ולמסקנא מעיקר הדין לא צריך.

2 על דברים שאינם של מצוה, מהדין לא צריך לומר "בלי נדר", ומה שיש חוששים לומר על כל דבר בלי נדר, זו חומרא שהגיעה בעיקר מהאשכנזים.

3 מדברי מרן בשלחן ערוך (ר"ס פט) מבואר שזו רק מעלה ומצוה מן המובחר. וכן משמע במסכת ברכות (ט:), מסופר שם על רב ברונא שפעם אחת סמך גאולה לתפלה, ושמה כל היום. ומתבו התוספות, שמדובר בסמך גאולה לתפלה בנין החמה. ומשמע שבדרך כלל לא היו רגילים להתפלל בנין החמה, כנראה שלא כולם יודעים לכיין את הרגע של בנין החמה. הגענו לאילן לעצרות תשובה ונדוע לנו שאין שם לוח זמנים מדויק, ואמרונו לאברך אחד שיעשה את העבודה הזאת.

4 חכם שלום לופס רבה של עכו היה חסידא קדישא, וחיזק מאוד את הענין של תפלה בנין החמה, בעיר שלו הקים הרבה מניינים של נץ החמה, אבל לא היה שם תלמודי תורה עד שהגיעו הנציגים שלנו, ומרן זצ"ל ביקש ממנו: תחזק גם עניינים אחרים, לא רק את נץ החמה... הוא הוציא חוברת והביא שם טרנז' שבהם על התפלה בנין החמה, אבל זה לא מעיקר הדין, ולכן אדם שהדבר מפריע לו בלימוד, לא יקום בנין.

4 כשלמדנו בישיבת חברון, היה בחור אחד שישב לידי, ובכל יום אחר ארוחת בוקר היה הולך לטבול במקוה, וחוזר באמצע סדר א' בשעה רבע לעשר כשאנחנו כבר באמצע הסוגיא וכל בית המדרש רועש וגועש, והוא מגיע ומשחק בפאות ובקן שלו שנוטפים מים, אחר כך ראתי מה יצא ממנו... כרן זצ"ל היה טובל במקוה רק בערב ראש השנה ובערב כיפור. טבילה במקוה זו חסידות טובה, אבל שלא יבוא על חשבון לימוד תורה. הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה (אבות ב, א). מי שאמא שלו אוסרת עליו לטבול על חוששת שיתקרה, ישמע לה, וגם האר"י ז"ל שאין כמותו גדול בקבלה, אמר לו רצתה שיטבול ופחדה שיצטנו, והוא שמע לה והפסיק.

5 אשה לא חייבת לשמוע קול שופר, זו מצות עשה שהזמן גרמא, אבל אם שומעת מקבלת שכה, וכמו שאמרו חז"ל (קידושין לא). גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה, ומשמע שגם מי שאינו מצווה מקבל שכה, רק פחות מהמצווה.

ז. פעם התפללתי מנחה בבית כנסת הגדול של האשכנזים בחיפה, יש להם מנהג טוב לקיים שיעור תורה בין מנחה לערבית⁶ והצטרפתי איתם, הם למדו דף היומי במסכת סנהדרין (עג) בדין רודף, שם הנידון ברודף יהודי שבא להרוג את חברו, אם מותר להשכים ולהרגו או לא. אם זה רודף מחבל, צריך להרוג אותו ולא רק לפצוע אותו - שיחזור גופה. וראיתי שחלק מהקהל נרדמים, וחלק בוהים... השאר אולי הבינו את המילים, לא יודע אם הבינו פירוש ענייני, גמרו את הדף מהר, הסתכלו בשעון ואמרו: כבוד הרב, יש עוד עשר דקות עד ערבית, אולי הרב יאמר כמה מלים. מה אגיד בעשר דקות, אמרתי להם: אפשר לשאול אתכם כמה שאלות? אמרו: כן, כן. יש להם ביטחון, הם אשכנזים... שאלתי אותם: מי שיש לו דגים עם רוטב במקרר ורוצה בשבת לחמם אותם על הפלאטה, האם מותר? יש מחבר אחד שכתב להחמיר בזה נגד מרן זצ"ל, אבל מרן זצ"ל היה אומר לרבנית האמא ע"ה שתנהג כך בשבת. שאלתי עוד: איך עושים קפה בשבת? אחינו האשכנזים קודם שופכים מים ואז נותנים את הקפה, בלי טעם ובלי ריח... אבל אנחנו הספרדים קודם נותנים הקפה, ועליו את המים. וכך שאלתי אותם כמה וכמה שאלות. אחד אמר לי: כך עשתה אמא שלי, כך עשתה סבתא שלי... שאלתי: מה כתוב בהלכה? אף אחד לא ידע לענות. לבסוף התביישו, ירד להם כל הביטחון... אמרתי להם: רבות! אתם רואים? יצר הרע מקנא בכס, אתם בעלי בתים, כל היום עובדים, ולמרות זאת באים לכאן בכל יום למנחה וערבית ולומדים תורה, אשריכם ואשרי חלקכם! אומר היצר הרע, אני אשאיר אותם עמי ארצות, אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד (אבות ב, ה), לא תדעו הלכות. בשביל מה אתם לומדים גמרא מסכת סנהדרין, וכי אתם דיינים?! תוסיפו שיעור בהלכה לאחר תפלת ערבית. היה שם דיון על זה, עד שאחד קם ואמר: האשה מחכה, יש לנו זמן רק לחצי שעה בין מנחה לערבית, אמרתי להם: אם כך תפסיקו ללמוד דף יומי ותלמדו הלכה! אמרו: הרב, נהגנו כך וזה כמו נדר? היו שני אנשים לידי ומיד עשיתי איתם התרה "מוותרים לכם, מותרים לכם"⁷, לא שאלתי אותם...

ארור מכה רעהו

ח. עוד דבר מעניין שבשבילו עושים התרת נדרים, הרמ"א (הו"מ סי' תכ סעי' א) מביא בשם יש אומרים, שיש חרם הקדמונים שאסור להכות את רעהו, לא סתירות של חיבה שמרן זצ"ל היה נותן... אלא מדובר על מי שרב ומסתכסך עם חברו ונותן לו מכה, כמו שהיה בכנסת... האדם המכה מנודה ועומד, לא צריך שינדו אותו, אבל פעמים אדם שוכח ולא שם לב שהיכה והוא מנודה, וגם על כך באה ההתרת נדרים בערב ראש השנה וכיפור, אף שלא הזכיר מפורש. כך כתב הרב פעלים (ח"ב האו"ח ס"ס יא).

מתי יש בית דין שקול

ט. יש לשאול, איך מועילה התרת נדרים על ידי בית דין של עשרה אנשים, הלא אין בית דין שקול (סנהדרין ברע"ב ועוד)? וכך ראיתי שמקשה גם בספר

6 אצלנו הספרדים מתפללים מנחה וערבית צמוד, 'ויברח יעקב'... ראוי לאמץ את המנהג למסור שיעור תורה בין מנחה לערבית.

7 לפני קרוב לשבע שנים עשו בכל העולם סיום הש"ס מטעם דף היומי, או מרן זצ"ל היה חי איתנו, ואני יצאתי למנהטן, היה שם אולם למעלה ממאה אלף איש, ארוך כאורך הגלות... היו שם מעט ספרדים, וידעו לכבד ולהביא גם רב ספרדי. אמרתי להם: אדם שיש לו ביום מעט זמן ללמוד, ילמד הלכה למעשה, אל תזניחו את לימוד ההלכה, ומי שהוא בר הכי ילמד גמרא שהיא למעשה כגון מסכת ברכות, יומא, ביצה, מה יתן לבעל בית שילמד בבא קמא או בבא מציעא, אדם שיש לו שעתים או שלוש ללמוד, אין הכי נמי יכול ללמוד גם דף יומי וגם הלכה למעשה. ואם רוצה להפסיק ללמוד דף יומי, טוב שיעשה התרה, אבל מעיקר הדין גם ללא התרה יוכל ללמוד הלכה למעשה, כי לימוד ההלכה עדיף מלימוד גמרא.

אדם שלומד רק גמרא ולא לומד הלכות, על אסור אומר מותר, ועל מותר אסור, כמה חשוב לימוד ההלכה. נאמר "תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב", אל תקרי מורשה אלא מאורסה (ברכות זג), אנחנו החתן שמאורס עם התורה שהיא הכלה. והוספך רבינו האריז"ל (בפרי עץ חיים שער הנהגת הלימוד דפ"ה ע"ב) - כשאני אומר לציבור בשם רבינו הארי"הם מקבלים... "הלכה" אותיות "הלכה", איך מאורסים לתורה? לומדים הלכה! מי שלומד גמרא לבד, הוא עדיין בפגישות...

משנת יעב"ץ⁸ (מועדים סימן נג), וכתב ליישב שהתרת נדרים אינה ממש בגדר בית דין, ולכן אפשר שיהיו עשרה. ויש להוסיף, שכל בית דין צריכים לשמוע את טענות המתדיינים ולפסוק, "שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק", והדיינים לא תמיד הם תמימי דעים⁹, כשם שפרצופיהם אינם שווים כך דעותיהם אינן שוות [א.ה. ע"פ ברכות נח.], ואם יש ויכוח הולכים אחר הרוב, "אחרי רבים להטות", אבל אם בית הדין יהיה שקול - זוגי - לא יהיה אפשר לפסוק, לכן אין בית דין שקול. אולם בהתרת נדרים אין טענות של שני צדדים, לכן אפילו בית דין שקול של עשרה או אפילו ארבעה מועיל.

נדר חסוי

י. הגאון רבי עקיבא איגר (בתשובה סי' עג) דן באדם שרצה להתיר את נדרו בפני שלושת דייני העיר, אבל הנדר היה מאוד אישי שלא רצה לגלותו לאף אחד, ונתן אמון רק בנער אחד צעיר בין 15 בלי חתימת זקן משייבה קטנה. הדין הוא שצריך שבית הדין ידעו על מה נדר, וימצאו פתח או חרטה. שואלים אותו: אילו היית יודע שתטרח לבוא להתיר בבית דין, היית נודר? לא, ואתה מתחרט? כן. אבל לפחות אחד מהדיינים צריכים לדעת על מה הנדר. לא ידוע אם אותו נער הביא שתי שערות, לדעת רבא (במסכת נדה מח): אם הגיע לגיל בר מצוה חזקה שהביא ב' שערות, אבל להרבה פוסקים לא סומכים על חזקה זו בדאורייתא, כך כתב המגן אברהם (ר"ס לט, וסימן נה סק"ז, וסימן קצט סק"ז, וסימן רעא סק"ג), וכך פסק המשנה ברורה (סימן תקפ"ט סק"ב). אומר רבי עקיבא איגר, כיון שלומר את הנדר לאחד הדיינים זה דין דרבנן, שיאמר לאותו נער מה נדר, ויצרפו את הנער לשלושת הדיינים¹⁰ וכך יתירו לו. שואל המשנת יעב"ץ, הרי בכך שצירפו את הנער נעשו ארבעה דיינים, והלא אין בית דין שקול? אלא ודאי שלדעת הגאון רבי עקיבא איגר בהתרת נדרים אפשר שיהיה בית דין שקול¹¹.

חזקה דרבה

יא. הזכרנו שרבי עקיבא איגר כתב שלא סומכים על חזקה דרבה בדאורייתא, והסתמך על המגן אברהם שהיה גדול האחרונים מלפני כשלוש מאות שנה ומתחשבים בפסקיו¹². נפקא מינה לאדם שעזב את ביתו, כגון שטס לחו"ל

8 להגאון רבי בצלאל זולטי, שהיה ידד נפש של מרן, ואמר לי מרן על ספרו "משנת יעב"ץ" שהוא כמו מהנדס, בונה בנין יפה עם קומות... ופעם מרן אמר לי שלפני כשישים שנה היו כמה רבנים מהספרדים שהפריעו לו, או מקנאה, או שהיו חסידיו הבן איש חי, ופי שיעודד וחזיק אותו היו דוקא מרבני האשכנזים, הרב אלישיב, הרב זולטי, הרב מטשיבין, הרב מטפליק.

9 בבית הדין הגדול אם יש לנו ויכוח בין הדיינים, עושים הפסקה, מוציאים את בעלי הדין, ומביאים שפטים ומשכנים אחד את השני. לפתחילה מגיעים לשלושה שסיכמו עם הפסקה, אם אחד לא מסתכנים הולכים אחר רוב, אבל על פסק הדין כל השלושה חותמים, אחר כך מפרטים יותר מה דעת הרוב ומה דעת המיעוט.

10 מדין התלמוד (נדרים ע"ג א, ועוד) יחיד מומחה יכול להתיר נדר. אולם כיום גם גדול הדור לא מתיר נדר לבד, אלא רק שלושה, וכמובאר בשלחן ערוך (יו"ד סימן רכח סעיף א).

11 מובאר בשלחן ערוך (ח"מ סימן ז' סעיף ה) שאסור לדיין לשמוע צד אחד בלי לשמוע את הצד השני. אני יושב בבית הדין הגדול, ולפעמים באים אלי אנשים מחוץ לבית הדין - ואפילו חכמים וראשי ישיבות - ואומרים לי טענות על האשה וכדומה, ומתחילים: כבוד הרב, יש תיק אצל כבודו... מיד אני עוצר אותם, הם קצת נפגעים, אבל כך ההלכה, "שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק", ואם משהו הצליח לומר לי את טענתו במקרה, אני מעביר מיד את התיק להרכב אחר. כך גם החוק, שצריך לשמוע את שני הצדדים, ב"ה יש חוק אחד שמתאים להלכה...

כל מה שצריך לשמוע את שני הצדדים, זה דוקא כשיש דין ודברים בין אדם לחבירו על עסקי ממון, או טענות בעל ואשתו בענייני גיטין וקידושין וכדומה. אבל בדברים של הנהגה, כגון אחד שביה תלמיד חכם או יצא נדון, או שמע אחד שמדבר דברי כפירה וכדומה, שיש חשש בדברים אלו לפרצה של הדור, לא צריך לשמוע את טענות הבל, אלא יש רשות לגדול הדור לדון אותו שלא בפניו, וכמובאר בשלחן ערוך חושן משפט (סימן ב' סעיף א) ובפתיחתו שוב (סק"א) בשם גדולי האחרונים. פעם היו כאלה שהגיעו על זה, אבל הם ראו רק שלחן ערוך בלי נושאי כלים, וכבר כתב המהרש"א (סוטה כב), שפוסקי ההלכות מתוך שלחן ערוך בלבד הם בכלל מחריבי עולם. כשלמדנו אצל מרן זצ"ל בכולל אבן העזר וחושן משפט, בכל ההלכות היו מקפיד לראות איתנו פתחי תשובה ונושאי כלים.

12 יש כמה הלכות שאנחנו לא פוסקים כדעת המגן אברהם. המגן אברהם (פסחים קא), והרא"ש שאין לאכול בבית כנסת סעודה גדולה, גם לא סעודת מצוה, וכדעת התוספות (פסחים קא), והרא"ש (פ"ק דב"ב סימן ד), ומרן זצ"ל כשהיה רבה של תל אביב הנהיג שם לאכול סעודה שלישית בבית כנסת, וסמך על שבעה ראשונים ומהם: הסמ"ג (עשין כט), והאור זרוע הגדול (ח"ב סי' כג, וסימן שפח), ורובנו ישעיה הראשון (בתוס' ר"ד פסחים קא). שהתירו. יש אחד שכתב ספר וחלק על הרב, הוא תוקף ומעלים את האמת, יש ראשונים שנעלמו מעיני המגן אברהם, ואם היה רואה אותם היה מיקל במילי דרבנן. תכונם גם את הדין שמרן זצ"ל פסק וגם את הנימוק, נראה מי ישמע לך... [א.ה. ראה עוד ב"ש יחיה דעת ח"ג סימן ז', וביע וע"פ ח"י הח"ח סימן יד].

יש עוד הלכה שהרבה לא חללה את דעת מרן זצ"ל, לגבי אמירה לגוי במלאכה דאורייתא במקום מצוה דרבים. מרן היה רגיל לספר כאן ביודים, שפעם היתה הפסקת חשמל בבית כנסת הגדול ברחוב קינג

לאסוף כסף ליישבתו, או הלך למילואים, ואשתו נשארה בבית עם הילדים, האשה חיבת בקידוש, אף שפטורה מכל מצות עשה שהזמן גרמא בקידוש חיבת, זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, כל שישנו בשמירה ישנו בזכירה (ברכות כ:). האם בנה בגיל שלוש עשרה שנה ויותר יכול להוציאה ידי חובה? דעת המגן אברהם והמשנה ברורה (הנ"ל אות יא) וכן הבן איש חי (ש"ש בראשית אות יב) והכף החיים (סי' תקפ"ט סק"ח), שלא יכול להוציאה מפני שלא ידוע אם הביא ב' שערות. ומתחילה גם מרן זצ"ל בירחון קול סיני (דיני תקיעת שופר סעיף ו עמ' 167, ודיני קידוש סעיף ד עמ' 249) חשש לדבריהם בדברים דאורייתא. אבל בספריו האחרונים (חזו"ע ימים נוראים עמ' ככו, ועוד) הרב הראה פנים להקל אף במילי דאורייתא, ורק בחליצה מחמירים, מפני החומרא להתיר אשת איש לעלמא וגם יש לה חזקת איסור, ומרן הביא כמה ראשונים ומהם:

הריב"ש (סי' קפב), מהרי"ק (בתשובות החדשות סימן מז), מהרי"מ"ט (ה"א סימן מא ונ"א) ועוד, שכתבו שחזקה דרבה היא חזקה אלימתא. גם התורת חסד מלובלין (האו"ח סימן א) כתב שכן דעת הרמב"ן (במלחמות חולין ג.) והרשב"א (שם). אני מוסיף, שבארץ האקלים חם וגם אוכלים דברים שמשפיעים על הגדילה, וכמעט ברור שהביא ב' שערות. רבי עקיבא איגר צירף את הנער בנוסף לשלושת הדיינים כי חשש למגן אברהם, אבל להלכה חזקה דרבה היא חזקה אלימתא וסומכים עליה אף בדאורייתא, בפרט שהיה כבר בן חמש עשרה. מי שיש לו שו"ת רבי עקיבא איגר בבית יתוב בעט בצד, שלהלכה חזקה דרבה היא חזקה אלימתא גם בדאורייתא כדברי הראשונים שהזכרנו.

הצטרף לזוין

יב. כל אחד יכול להצטרף לאמירת התרת נדרים שאנחנו עושים כאן והיא משודרת בלזוין¹³, גם אדם שיושב בביתו ורואה את השיעור במחשב כשר, יכול להצטרף לסליחות ולומר וידוי וי"ג מידות וכל הקטעים בארמית¹⁴. וכי היושב בביתו יכול להצטרף עשירי למזנין? לא, צריך להיות במקום אחד עם

ג'ורג' בירושלים, בליל כיפור, אחר שאמרו כל נדרי והחזירו את ספרי התורה, כנראה הדליקו יותר מדי חשמלים ונהיה קצר, הרב שאל: יש כאן גוי? אמרו: יש אחד שיושב בשער המלך... אמרו: תרמו לו, הלך הבאכט... חזר לרב ואמר לו: הגוי לא מבין רמזים. אמרו הרב: תאמר לו מפורש שיבוא להדליק, אמירה לגוי שמענו, אמירה לחמור לא שמענו... הרב סמך על ספר העיטור (הל' מילה דמ"ט ע"א) - אחד הראשונים - שבמקום מצוה מותר לומר לגוי שיעשה אפילו מלאכה דאורייתא, גם לאכול חמין ולישון בשבת זה מצוה, כל שכן ליהקל לצורך תפלה בציבור, שהיא מצוה גמורה והיא מצוה דרבים. היה חכם אחד שלמד באחד הישיבות והגיע לקרית ספר, ואמר להם שם שזה חידוש של הרב להתיר לומר לגוי דבר דאורייתא. אבל איך אפשר לסמוך על העיטור, הוא סברא יחידא, הרמ"א (סי' רע"ג) הביא את העיטור, אבל כתב להקל רק בצורך גדול והמשנה ברורה (סי' רע"ג ס"ד) חשש להקל אצל בן ציון גדול. אצלו בישיבה הקפדתי בליל שבת שילמדו את ספרי מרן זצ"ל, יביע אומר ויחיה דעת, או עוד לא היה חזון עובדיה, כדי שתהיה להם ביקאות בתורה של הרב, אם ראיתי בחור שלומד גמרא, הייתי אומר לו: כל השבוע - כולל יום שישי - תלמד גמרא, עכשיו תלמד את ספרי מרן זצ"ל, וזכורא זה הבוגרים שלנו בקיאים בספריו של מרן זצ"ל. קם אחד האכריכים שלנו ואמר: לא ראית שהרב הביא שהעיטור הוא לא סברא יחידית, יש שנים עשר ראשונים הסוברים כך, מהם: חכמי חכמי פרובינצא (הובאו במאורי' שבת קל): ר"י מטראני הראשון (בספר המכריע סימן נו), ה"ג (לפ"ד הר"ן) סוף פרק רבי אליעזר דמילה), ועוד. המשנה ברורה לא ראה אותם, חלקם עדיין לא נדפסו בחייו, ולכן שבר שהעיטור הוא יחיד וחשש להקל בזה. אבל בהגלות נגלות דבריהם, נדאים הם לסמוך עליהם במקום מצוה דרבים. אותו אברך לא חזר בו, אמרו: אף על פי כן, כך כתב המשנה ברורה. אף אחד לא מפקפק בגדלותו של המשנה ברורה, הוא היה גברא רבה ולא צריך לשבח אותו, אבל הרב הסביר הלכה זו בצורה יפה, וקבל האמת ממי שאמרו.

בהליכות עוברי (ח"ד עמ' קלז) ובחזון עובדיה (ח"ג עמ' תלב) הרב מדבר לגבי שבת חתן שנכבה החשמל או הגו, ולא התיר אמירה לגוי מטעם מצוה דרבים, מפני שסעודות שבת אינן נחשבות מצוה דרבים, כי כל אחד מקיים מצוות עונג שבת בפני עצמו, לא כן תפלה בציבור, שהמצוה נעשית על ידי שהרבים מצטרפים. ולמעשה שם יש פיתרון אחר שיאמר לאשכנזי - לא שהוא ידליק... שיאמר לגוי שידליק, כי הם סומכים על ספר העיטור גם במקום מצוה יחידית.

לפני כשישים שנה הייתי ילד קטן, ואני זוכר את הויכוח שהיה בצעקות ממש, ריתתא דאורייתא, בין מרן זצ"ל לחכם בן ציון אבא שאול זצ"ל, הוא נתן מוסר לרב שאסור לחלוק על החזון איש שהיה גדול הדור, ומרן טען לו שגם מרן הבית יוסף והחקיר לב והחיד"א ועוד היו גדולי הדור. החזון איש (סימן נז) החמיר לחתון ירק דק דק מדין טוחן, וחלק על מרן הבית יוסף (סימן שכא) שהתיר לעשות כן לאלתר, אצל האשכנזים חותכים התיבות גדולות של יקות, אבל הספרדים חותכים סלט דק, וגם שבת מותר לחתון סמוך לסעודה, וגם על ידי סלייטר מותר, ולא נכון לומר שזה נחשב עוברין דחול. כעבור שנים חכם בן ציון חלק על החזון איש בכמה הלכות, כנראה מרן שכנע אותו. אף אחד לא מפקפק בגדלותו של החזון איש, הוא למד עד כלות כוחות הגפש, אבל דנים לפי כללי הפסיקה שיש בידינו.

13 אנתנו עושים כאן שיעור מאוחר ומיד לאחר מכן סליחות, היו כמה שאמרו לי שהם עייפים, אבל אמרת להם שזו מסורת ממרן זצ"ל. אמנם בשנים האחרונות לא נהגו בזה, כי השיעור היה בביתו ולא רצו להפריע לשכנים, אבל כשהיו כאן בבית כנסת הזידים היו נוהגים כך עשרות שנים.

14 אתם יודעים שעל פי הקבלה אין לומר את הקטעים שבארמית ביחיד, זה חמור מאוד, וכשמחלים מוקדם ועדיין אין מנין יתחילו עם הפיוטים כמו אדון הסליחות, ענו וכו', וכשיגיע מנין יאמרו וידוי וי"ג מידות, אנשי אמונה וכו', ואת הקטעים שבארמית.

הגאון מוילנא (במעשה רב סימן מז) שרק בטינופת מגולה יש איסור, אבל כשהטינופת מכוסה, כגון ביוב שהוא 'עמוק עמוק מי ימצאנו', אין בכך איסור. הלוינים הם בשמיים ורחוקים מאוד מטינוף, וגם פעם שהשידור היה על ידי חוטי טלפון, הם היו מונחים גבוה הרבה מעל עשרה טפחים, כל שכן היום שהלוינים גבוה מעל גבוה. להלכה ולמעשה אדם יכול להצטרף לסליחות של הלויין.

חצות של כל מקום ומקום

טז. שאלו את מרן זצ"ל מארגנטינה, יש הפרש של שבע שעות בערך בין ארגנטינה לארץ, ורצו להצטרף לסליחות של מרן המשודרות בלוויין, כשכאן היו אומרים סליחות שם הלילה רק התחיל, והלא אסור לומר סליחות בתחילת הלילה, אמנם הגאון רבי משה פיינשטיין (האו"ח סימן קה) היקל במקום צורך, אבל מרן זצ"ל ביחוד דעת (ח"א סימן מז) העיר עליו, שנעלם ממנו תשובת הרמ"ז (סימן ל) - רבי משה זכות לפני כשלוש מאות וחמישים שנה - שהוא כמקצב נטיעות ח"ו. הרב פיינשטיין היה ליטאי ולא היה בקיאה בקבלה, אבל זה דבר חמור. בתחילת הלילה הדינים שולטים בעולם, ולמי יש ביטחון עצמי מופרז להתגרות בהם על ידי אמירת סליחות. מתחילה מרן אמר להם: אל תצטרפו איתנו, רבי יהודה אסאד (האו"ח סימן ח) - לפני כמאתים שנה - כתב שבכל מקום יאמרו לפי החצות של אותו מקום, וכמה אחרונים הסכימו איתו. ואולם בספר מחשבות בעצה (בקונטרס פרפראות לחכמה סימן ח, דע"ז ע"ב) - היה לפני כמאה עשרים שנה בברדיצ'וב - כתב, שהעת רצון היא לפי זמן חצות של ארץ ישראל, ובכל העולם יאמרו סליחות בזמן זה. אבל לא הסכימו איתו, ולכן לכתחילה מחמירים ובכל מקום אומרים סליחות לפי החצות שלהם, אבל שם בארגנטינה היתה שאלה של קירוב, היו שם צעירים שדמם תוסס, הם מלאים תאוות העולם הזה, 'בחורים מנגינתם', וכעת רואים את מרן יושב על כסא מלכותו, איך אומר את הסליחות, וזה יכל להשפיע עליהם, לכן אמר להם הרב לבסוף שיצטרפו לסליחות שלנו, ואין לחשוש, כי על פי הפשט אין בעיה לומר סליחות בתחילת הלילה, בצירוף הדעה שהולכים לפי חצות של הארץ, ובצורך כזה של קירוב יש להקל, ברוב עם הדרת מלך. שם לא צריכים חזן אחר, למה יוותרו על חבושה... אבל כשאין צורך כזה, שלא יצטרפו איתנו, אלא יאמרו סליחות בזמן חצות שלהם, או שיאמרו באשמורת הבוקר.

אשמורת הבוקר

יז. הזמן הנכון ביותר לאמירת סליחות, הוא באשמורת הבוקר לפני עמוד השחר, בשנים האחרונות בגלל שיש חשומל ואנשים הולכים לישון מאוחר, חידשו את המנהג לקיים סליחות בחצות. במסכת עבודה זרה (ג:) מובא שהקב"ה שט בשמונה עשרה אלף עולמות, ולקראת סוף הלילה באשמורת האחרונה, שט כאן בעולם הזה, ולכן הוא הזמן הטוב ביותר לאמירת הסליחות.

להמשיך להתפלל, אלא יפוק על השלחן לרמוז לאשתו שתרחיק את הלכלוך. אם הילד לא אז ממש, הוא עיראקי עקשן... אם שהה כדי לגמור כולה חוזר לראש.

הציבור, אבל לענות קדיש וקדושה יכול גם אם לא נמצא איתם. וכן אם שומע חזרת הש"ץ דרך הרמקול, ובלי הרמקול לא יכול לשמוע, וכן אם שומע ברכת כהנים בכותל בחול המועד שיש שם רבבות אנשים ואי אפשר לשמוע בלי רמקול, מותר לענות. וכן על מה ששומעים דרך הלוויין עונים אמן. אמנם יש הפרש של כמה שניות בין הנאמר כאן למשודר דרך הלוויין או דרך הרדיו, אפילו הכי מותר לענות.

אמן יתומה

יג. יש שני פירושים מהי אמן יתומה, לדעת רש"י (ברכות מז ד"ה יתומה) עובר על איסור זה אם לא יודע איזו ברכה בירכו ועונה. ראה אדם מחזיק כוס ולא שמע אם בירך הגפן או שהכל, לא יענה אמן, אלא אם כן ראה שיש תה בכוס ומבין שבירך שהכל. המאירי (שם) והאבודרהם (עמ' קד) מפרשים שאם שומע ברכה וענה אמן לאחר זמן תוך כדי דיבור, זו אמן יתומה. אבל הר"ף (דף לה ע"א מדפי הר"ף) והרמב"ם (פ"א מהלכות ברכות הלכה יד) ורוב הראשונים לא מפרשים כך, אלא כדברי הירושלמי (ברכות פ"ח ה"ח) שהרוצה לצאת ידי חובה מברכה ששומע מחברו, צריך לשמוע את כל הברכה ואז יענה אמן, ואם לא שמע וענה אמן זו אמן יתומה. ומרן בשלחן ערוך (סימן קכד סעיף ח) באמן יתומה הביא להלכה רק פירוש זה. לפי זה מרן לא סבר שיש איסור לענות אמן אחר זמן, וכל שזה שידור ישיר מותר לענות אף לאחר כמה שניות.

אלכסנדריא של מצרים

יד. יש להביא ראייה לנידוננו מהגמרא בסוכה (נא:), באלכסנדריא של מצרים היו מתפללים שישים ריבוא על ששים ריבוא כפלים כיוצאי מצרים, יותר מההלויה של מרן, איפה ראינו חזן שיכול להשמיע את קולו לכל כך הרבה אנשים, אפילו חבושה לא יכול... אז לא היה רמקול, מה היו עושים? החזן היה על הבימה והיו שם שבעים ואחת קתדראות, וכשהגיע לסיום הברכה אחד היה מניף בסודר, והרואה אותו מניף גם את הסודר שבידו, וכן על זו הדרך שבעים ואחד אנשים היו מרימים סודרין, וכך כולם ראו והבינו שיש לענות אמן. כולם עקבו אחר סדר הברכות, וידעו על איזו ברכה הם עונים. וכי אפשר לצמצם שכולם יענו תוך כדי דיבור? ודאי שזה לקח כמה שניות, ואף על פי כן ענו אמן. מוכח מכאן שאם עונה מיד כשנודע לו שבירך, אין בזה חשש אמן יתומה.

הפסק טינופת

טו. אדם ששומע הלוייה ל"ע בשידור ישיר, עונה אמן. ואע"פ שיש באמצע הפסק של טינופת, ומרן בשלחן ערוך (סימן נה סעיף כ) פסק שאם יש הפסק טינופת¹⁵ בין המברך לעונה, אין לענות אמן, כתב 15 אסור להתפלל אם יש לידו טינוף. אדם מתפלל בבית שלו, והבן שלו הביא לידו סיר ולכלך, אפילו אם אין ריח, אבל יש שם מי רגלים או צואה, ואסור לו

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרש"ל צ' שליט"א מביהמ"ס היודים כל מוצש"ק. הרב המקדים בשעה 23:00, שיעורו של הרש"ל צ' בשעה 23:30, [בשעה 24:30 התקיים סליחות]. וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" *5293* שלווחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

נריה בן יעל ומתניה בן יעל לזיווג הגון

לכל המעוניין להתברך מפני קודשו של מורינו ורבינו הראש"ל שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא'ש או לעילוי נשמת יקירכם **חייגו: *5290***
ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של 'כאן מורשת' 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 93.00fm, 92.8fm

העלון להצלתם של: גילה בת ירושה - כל הישועות, חיים בן פלמה - רפואה שלימה וכל הישועות, יהודה בן אסתר - בריאות, יעקב בן מכנס שרה - כל הישועות, יצחק דוד בן מכנס שרה - כל הישועות, לאה בת רחל ודוד בן סלוקיה - רפואה שלימה ובריאות איתנה, לידה בת רחל גיטל - כל הישועות, מיכל בת חסיה - זיווג הגון, מרינה בת רבקה - רפואה שלימה וכל הישועות.

הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
ראב"ד ירושלים וראש ברוך "אור שמחה"

פרשת כי תצא

שלא יפסידו את פרנסתם, אך ללא הועיל, הם לא היו מסוגלים להפסיק לקלל, וכמעט הפסידו לגמרי את פרנסתם. והנה אחד היועצים מצא נוסחה שתציל את פרנסתם, וכך אמר להם: אם אתם רוצים לקלל, תגידו ברכה ותתכוונו לקללה. למשל, כשאתה רוצה לקלל את אשתך שתמות - תברך אותה באריכות ימים, וגם היא תשיב לך באותו מטבע. בני הזוג קבלו את ההצעה, וכל פעם שהיו רבים התחילו לברך אחד את השני. האורחים שראו את השינוי בהתנהגותם התחילו לחזור לפקוד את המלון, ולאט לאט חזרו האורחים בהמוניהם, ותמיד היו שומעים אותם מברכים האחד את השני.

פעם אחת התחיל בעל הבית לברך את אשתו בברכות רבות, ואף היא השיבה לו בברכותיה מנה אחת אפים, והוסיפה לברך את אביו ואת אמו ואת כל משפחתו. קם האיש בחמתו, ניגש אליה והכה אותה מכות נמרצות לעיני כל האורחים. תמוה כולם, איך ברגע אחד התהפך האיש מן הקצה אל הקצה, איך מתוך הברכות קם והתחיל להכות אותה בכעס? עד שהבינו הכל את עצתם, שבכל הברכות היו מתכוונים לקלל, בפיהם יברכו ובקרבם יקללו, ועתה נודע הדבר על ידי המכות... כך היה גם אצל בלעם הרשע, אמנם הוא נאלץ לברך את ישראל, אבל כל כוונתו הייתה לקלל אותם. ומתי נודעה כוונתו הרעה? כשנתן את עצותיו הרעות להחטיא את ישראל כדי להשמדם, אז נודעו כוונותיו הרעות לעין כל.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097 דוד

"כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו" (כב ה).

את פרשה זו קוראים בתורה בחודש אלול, ונרמזו בו דרכי התשובה שצריך לעשות בחודש אלול.

"כי תבנה בית חדש" - כאשר האדם מחדש את עצמו, מתקן את מעשיו ובונה את עצמו מחדש, אז צריך חרטה על העבר וקבלה על העתיד. ומה יעשה שלא ישוב ויכשל? "ועשית מעקה לגגך" - צריך לעשות לעצמו כל מיני גדרים וסייגים שלא יפול שוב ברשתו של היצר הרע.

וכן צריך לקבוע עתים לתורה שהיא התבלין הגדול בפני היצר הרע ושומרת על האדם שלא יכשל, ולא יאמר אם אלך ללמוד תורה כל זמן שאני עוזב את העסקים אני מפסיד כסף, אלא "ולא תשים דמים בביתך" - אל תעשה את החשבון של הדמים, כי התורה יקרה וחשובה יותר, ואם יעשה חשבונות של כסף ולא יקבע עתים לתורה הוא עלול שוב ליפול ולהתדרדר - "כי יפול הנופל ממנו", ולכן לא יעשה שום חשבון, אלא יתחזק בלימוד התורה והמוסר המעוררים את לב האדם לעבודת ה'.

"ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם אל בלעם ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלוקיך" (כג ו).

אם נתבונן בפרשת בלק לא נמצא שום קללה שקילל בלעם את ישראל, רק בירך אותם (במדבר כד ה) "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" וגו', ואחר כך אמר (שם פסוק ז) "אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבת מישראל" וגו', כל דבריו היו ברכות, וא"כ מהו שנאמר "ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה"?

ובספר כרם הצבי הביא משל נאה לבאר ענין זה: מעשה באדם אחד שגר בעיר גדולה שאנשים רבים היו מגיעים אליה, אך מלון לא היה בה. עלה בדעתו לפתוח מלון גדול לכל האורחים והתיירים ולעשות מזה ריוח גדול. וממחשבה למעשה, פתח עם רעייתו מלון גדול, ואורחים רבים התחילו לנהור לשם, ובמשך תקופה קצרה נתעשרו עושר גדול.

אלא שהשטן לא טמן ידו בצלחת, והביא את האיש והאשה בעלי המלון לידי מריבה, ובכל יום היו מקללים ומבזים זה את זה. אורחים רבים שראו את המריבות והקללות הפסיקו להגיע למלון, וכך התמעטו אורחי המלון וההכנסות שלהם הלכו ונתדלדלו. יועצים רבים ומתווכים שונים ניסו להשיב שולם בין בני הזוג, אך לא עלתה בידם. ניסו לשכנע אותם שלכל הפחות לא יקללו זה את זה כדי

המקובל האלקי
רבי יהודה פתיה זיע"א
ידוע מעלת פדיון הנפש
שכחמה להסידר מבני אדם חולי, צרה ריגון, חסד וראוי לעשות פדיון נפש

מתוך דברי קודשו של
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
בעניין חשיבות פדיון נפש

"והיא סגולה בדוקה ומנוסה
לרפואת החולים"

רבי אגודת "בית מור" עורכים פדיון נפש לכל שם ושם.
להעברת שמות שלכם ובני משפחתכם חייגו *5290

נכתב על ידי הרב רבי משה והב שליט"א
רב מחלבות ישראל - ישראל וטובל מחלקת הכשרות והמזון תורת

כמה ימים ונתגלו לו "סודות רבים וגדולים" ואף אמר שנשמתו באה משרש נשמתו של "בניהו בן יהוידע" ואף חיבר ספר בן יהוידע על הש"ס כ"כ הגיע גם לקברו של רשב"י במירון ושם חיבר את הפיוט הידוע "אמרתם כה לחי". פסיקתו של רבינו יוסף חיים התבססה יותר על תורת הנסתר והקבלה וכן שילב את פסקיו גם מפסקי האר"י הקדוש ורבי שלום שרעבי זיע"א, רבינו יוסף חיים כתב למעלה מ-100 חיבורים אך רק 53 חיבורים יצאו לאור שאר חיבוריו עוסקים בכל מקצועות התורה וכן חיבורים במדע רפואה אסטרונומיה וכד'. בתאריך ז' אלול ה'תרי"ט (1859) נפטר אביו רבי אליהו חיים זצ"ל ואז קיבל את הנהגה בקהילת בגדד ואת דרשתו הראשונה נשא ב"ג אלול בתוך ימי השבעה על אביו, בכל יום בשעות הבוקר לאחר תפילת ותיקין היה נושא שני שיעורים במשך שעה וחצי בנושא "שולחן ערוך" "עין יעקב" ו"חוק לישראל" ולאחר תפילת מנחה היה מוסר שיעור במשך שעה בפרשת שבוע וענייני דיומא רבינו יוסף חיים היה דורש בכל שבת את הדרשה בבית הכנסת הקטן הנקרא "סאלח אל זעירי" שהיה מכיל כ-1000 מקומות, ובשבת תשובה, שבת זכור, שבת הגדול ושבת כלה היה דורש רבינו בבית הכנסת הגדול הנקרא "סלאח אל כבירי" ובו היו מאזינים אלפי אנשים. בשנת ה'תרס"ח (1908) נסע רבינו יוסף חיים לקברו של יחזקאל הנביא ושם חיבר את ספרו "מראות יחזקאל" כעבור שנה יצא שוב לקברו של יחזקאל הנביא אך עקב מחלה שתקפה אותו לא הצליח להגיע פעם שניה לקברו של יחזקאל הנביא ובי"ג אלול ה'תרס"ט הלך רבנו לבית עולמו והוא בן 74 שנים ומקום קבורתו בעיר בגדד יש אומרים שהועלתה גופתו של רבינו יוסף חיים לירושלים ונטמנה בהר הזיתים בחלקה של הר"ש זיע"א.

בעקבות רבותינו הדליקו נר

רבנו יוסף חיים - הבן איש חי

ביום שיש י"ג אלול יחול יום פטירתו של רשכבה"ג רבינו חיים יוסף זיע"א (הבן איש חי) רבינו נולד בכ"ז אב ה'תקצ"ה (1835) בבגדד שבעירק לאביו רבי אליהו חיים זצוק"ל בגיל 14 התקבל לבית מדרש לרבנות "בית זליכה" בראשותו של רבי עבדאללה סומך זצוק"ל ומאז היה לתלמידו המובהק.

מסופר כי אביו של רבינו יוסף חיים התכתב בשאלות הלכתיות עם רבי חיים פלאגי זיע"א שהיה רבה הראשי של האימפריה העות'מנית, ואבא של רבינו יוסף חיים שידע שבנו גדול בתורה התייעץ עמו באחת השאלות ששלח אליו רבי חיים פלאגי בנו רבינו יוסף חיים הקדים את האבא ושלח תשובה מפורטת לרבי חיים פלאגי ולאחר מספר ימים שלח גם אביו של רבינו יוסף חיים תשובה לרבי חיים פלאגי ואז כתב לו רבי חיים פלאגי שבנו יוסף חיים הקדימו בתשובה והוא עתיד להיות ענק בתורה בשנת ה'תרי"א (1851) והוא בן 17 שנים נישא רבינו יוסף חיים למרת רחל ע"ה לבתו של רבי יהודה סומך (זוהו של רבי עבדאללה סומך) ונולד להם בן ובת, רבינו היה מזכיר תדיר את ארץ ישראל ודואג לשלומם של היושבים בה וכן היה נוהג לשלוח ספרים רבים לבתי דפוס בירושלים ובכך לתת פרנסה לאנשי ירושלים.

כ"כ השפיע רבנו רבות על הנדיב הנכבד רבי יוסף אברהם שלום ז"ל שייתן מהונו להקמת ישיבת פורת יוסף. בתאריך כ"ה ניסן ה"תרכ"ט (1869) יצא רבינו יוסף חיים עם אחיו רבי יחזקאל לא"י וישתטח על קברו של "בניהו בן יהוידע" ושם שהה

העלון להצלחתם של: צביה שירה בת רבקה - זיווג גנון, שמעון בן, שמחה - רפואה שלימה ובריאות איתנה, איוון בן סבטלנה - רפואה שלימה, אייל בן תמר - יראת שמים והצלחה, אורה יסכה בת תמר - ברכה והצלחה, בניה בן תמר - ברכה והצלחה, אופק בן ויקטוריה - חזרה בתשובה שלימה והצלחה בכל.

מאור ישראל

הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
במסגרת הקבוצה ברדיו קול חי בתוכניתו של הרב בן לילו
כל יום ה' בשעה 12:30

שאלה: אדם שכתב הוראת קבע למוסדות תורה וחסד ומכל סיבה שהיא רוצה לבטל את הוראת הקבע האם יכול לעשות כן או חייב לעשות התרת נדרים?

תשובה: איתא במשנה במס' קידושין דף כח: "אמירת אדם לגבוה כמסירתו להדיוט"

וכתבו הראשונים הרי"ף בבבא קמא יח. וכן הרא"ש והמרדכי בשם האב"י עזרי ועוד שמי שנדר צדקה אי אפשר לו לחזור בו אבל אם יעשה התרה על נדרו על ידי שימצאו לו פתח כל זמן שלא יצא מידו יהיה יכול לחזור בו וכך פסקו הטור ומרן בשו"ע ביו"ד סימן רנ"ח סע' ו'

ולפי' בנדון דידן אדם שעשה הוראת קבע למוסדות תורה וחסד אינו יכול לבטל את אותה תרומה אלא אם כן יעשה התרה על נדרו ואז חשיב להקדש בטעות דקיימא לן דלא הוי הקדש כדברי הטור ואף על פי שלא נדר ממש אלא מספיק

שלא אמר בלי נדר בשעת תרומתו חשיב לנדר כדברי הגמ' במסכת נדרים ח. אמר רב האומר אשכים ואשנה פרק זה אשנה מסכתא זו נדר גדול נדר לאלוקי ישראל וכך פסקו הראשונים הרמב"ם בפרק י"א מהלכות שבועה פרק י"א הל' ג' ומרן השו"ע ביו"ד סימן ר"ג סעי' ו' וכל מה שמועיל התרה זה דווקא על אותו כסף שעדיין לא נמסר לגבאי הצדקה אבל כסף הנמסר אפי' התרה לא יועיל כדי להחזיר וכמו שכתב להדיא השו"ע שם ע"פ הטור והרא"ש

להלכה: אם אמר בלי נדר יכול לחזור בו ואם לא אמר או שמסופק אם אמר אינו יכול לחזור בו אלא על ידי התרה והתרה מועילה על הכסף שעדיין לא הגיע ליד גבאים וכיום כל אדם שחותם הוראת קבע זה על דעת שאם ירצה להפסיק באמצע יכול לעשות כן ולכן אפי' התרת נדרים לא צריך ויכול לבטל.

אקטואליה בהלכה

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב במסגרת הליכות 'בית מדר'

שאלה: האם מותר לומר לגוי בשבת להדליק את המזגן?

תשובה: הנה ידוע שאסור לומר לגוי לעשות בשבת כל מיני מלאכות, ואפילו דברים שלא אסורים מהתורה אלא מדרבנן גם כן אסור, אמנם יש מקומות שהתירו חכמים לומר לגוי לעשות איסורי תורה כגון לצורך חולה שאין בו סכנה ונפל למשכב, או קניית בית בארץ ישראל, ויש מקומות שלא התירו לומר לגוי רק איסורי דרבנן, כגון שיש שם מקצת חולי או לצורך מצוה או צורך רבים ואף במקום צורך גדול, כמבואר בשו"ע (סימן ש"ז סעיף ה') וזה לשונו דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לגוי לעשותו בשבת, והוא שיהיה שם מקצת חולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה, ואף שהביא שם מרן סברת התוספות בגיטין (ה). לאסור בזה, הא קיימא לן לדינא דסתם ויש הלכה כסתם, ולפי זה גם לענין ימים הקרים שיש צער לישב בקור מותר לומר לגוי לעשות מלאכות דרבנן אף שלא בימות הקור הגדולים כמבואר שם. ומזה יש ללמוד לענין ימות החמה כשיש צער מהחום שמותר לומר לגוי לעשות מלאכות דרבנן לצורך ישראל ולהדליק את המזגן בשבת.

שאלה: האם מותר לרסק איגלו קפוא בשבת או שיש בזה חשש לאיסור?

תשובה: במסכת שבת (נ"א.) כתבו התוספות שצריך להיזהר בימות החורף שלא ליטול ידיים בשבת במים שיש בהם ברד, וגם אם נטל יזהר שלא ידחק, וכן כתב רבי

ירוחם והרא"ש והטעם לכך כתב רש"י משום מוליד המים שדומה למלאכה, ועוד טעם כתב הר"ן שלא יבא לסחית פירות שעומדים למשקים, וכתב השו"ע (סימן ש"כ סעיף ט') שאין לרסק שלג וברד בידיים מאותם טעמים שאמרנו ועיין בהזון עובדיה שבת ב' (עמוד קנ"ח) שכתב שם שמותר לשבור ארטיק לחתיכות דקות תוך כדי אכילתו, מפני שאינו מתכוון להוציא מימיו, ואף על פי שוודאי יזובו המים מכל מקום לא אכפת לא בזה והוא מדרבנן, שכן נוח לו יותר שלא יזוב מימיו אלא לאכל אותו קפוא. מכאן נלמד שאסור לרסק איגלו בשבת שהרי כל כוננתו שיוזבו מימיו, אלא שמותר לרסק תוך כדי אכילה.

שאלה: אישה שהדליקה נר שבת האם יכולה להתפלל מנחה לאחר ההדלקה?

תשובה: המשנה ברורה בסימן רס"ג (ס"ק מ"ג) כתב שאישה תתפלל מנחה ולאחר מכן תדליק נרות שבת, ואם הדליקה לא תתפלל מנחה, והנה בספרו של מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל "לוית חן" (סימן ו') כתב שאין דבריו מוכרחים ושגם לאחר הדלקה יכולה להתפלל מנחה ואינו דומה דין זה למי שענה ברכו של תפילת ערבית של שבת והוא לפני שהתפלל מנחה שאין לו להתפלל מנחה עוד מפני שקיבל שבת והטעם לכך מפני שקיבל שבת בציבור ואותה אישה קיבלה שבת ביחידות.

קפה - לשתות או לא לשתות?

פינת בריאות
אתם שואלים והמומחים עונים במייל:
betmaran1234@gmail.com

קפה - לשתות או לא לשתות?

האם שתיית קפה טובה לבריאות? התשובה לכך רחוקה מלהיות ברורה ומוחלטת. מדי שנה מתפרסמים עשרות מחקרים על הקשר בין שתיית קפה למחלות שונות ומגבירים את הבלבול:

מצד אחד נמצאו הוכחות כי הקפה מוריד את הסיכון לחלות בסוכרת מסוג 2, בסרטן המעי הגס ובסרטן הכבד.

מצד שני, נמצא שהקפה מעלה את הסיכון לחלות במחלות לב וכלי דם, כמגביר תהליכים דלקתיים ואף יכול לפגוע בזיכרון.

מה עושה לנו הקפאין? משקאות שמכילים קפאין הם לא המקור המועדף ביותר לאספקת נוזלים לגוף, כיוון שלקפאין יש יכולת משתנת. ככל ששותים יותר קפאין, אנחנו מאבדים יותר נוזלים.

הקפאין מגביר את הערנות? הקפאין נספג במערכת העיכול ומתפזר במהירות בכל נוזלי הגוף. ריכוז הקפאין בנוזל הדם מגיע לשיאו תוך חצי שעה עד שעתיים לאחר השתייה.

הקפאין יכול להשפיע על פעילות מערכת העצבים המרכזית - מפחית את העייפות ומגביר הערנות. אולם השפעת הקפאין שונה מאדם לאדם ויש אנשים

שיכולים לשתות קפה לפני השינה ולהירדם ללא קושי. אנשים שרגישים לקפאין יכולים לסבול מהפרעות בשינה, חרדה, עצבנות ודיכאון, הפרעות במערכת העיכול ודפיקות לב מהירות. במקרים כאלה, מומלץ להפחית את צריכת הקפאין ככל שניתן.

צריכה מוגזמת של קפה יכולה לגרום, ברמות משתנות, עצבנות, חרדה ונדודי שינה, שלשול, כאבי ראש ודופק מואץ. התופעות הפיזיולוגיות האלה לא נמשכות לאורך זמן, כיוון שרוב הקפאין מתפרק בגוף תוך מספר שעות.

איפה הקפאין מצוי? קפאין נמצא באופן טבעי ביותר מ-60 מיני צמחים (בעלים, בורעים, בגרעינים ובפירות). אנחנו מקבלים אותו בעיקר משתיית קפה, תה, קקאו, שוקולד, משקאות קלים ושימוש בתרופות המכילות אותו.

הקפאין טוב או רע לבריאות?

אין הוכחות מוצקות לקשר בין צריכה מתונה של קפה לסיכון בריאותי כלשהו, כולל סרטן, מחלות לב, יתר לחץ דם, אוסטיאופורוזיס, פרויטת ומומים מולדים.

צריכה מתונה של קפאין, כלומר עד 300 מ"ג קפאין ביום, אינה מסוכנת. בתרגום מעשי, מדובר בשתייה של שתיים עד שלוש כוסות קפה, שש כוסות תה, או ארבע פחיות של משקה מסוג קולה.

העלון להצלחתם של: אימרי בן תמר - בריאות איתנה וכל הישועות, אושר בן תמר - בריאות איתנה וכל הישועות, דניאל בן חדרה - בריאות איתנה ופרנסה בשפע, יהודית בת חוה - בריאות איתנה והצלחה בכל, יעל בת חנה - זיווג הגון, יעקב יהודה בן רחל - בריאות איתנה ופרנסה בשפע, מיכל מוניק בת רבקה - רפואה שלימה.

ערב נשים ענק בארנה ירושלים

בהשתתפות הרבניות:

* חגית שירה * * ורד סיאני * * ימימה מזרחי *

תנעים את הערב
אהובת הקהל
הגב' **חדוה לוי**

אהוב העם ומזכה הרבים הגדול
הרה"ג רבי **יגאל כהן** שליט"א

מרן הראשל"צ הגאון הגדול
רבי **יצחק יוסף שליט"א**

פתיחת
שערים 19:30

24.09.19

יום שלישי
כ"ד אלול

סידור **ישראל**
בית ישראל

מחיר מסובסד 25 ש"ח בלבד!

לרכישת כרטיסים באשראי
*5293 *שלוחה 5*

העלון להצלחתם של: שרב בת שרה - כל הישועות, תמר בת צפורה יפה - בריאות איתנה והצלחה בכל, לירון בת יפה - הצלחה בכל, עמית בת רויטל - הצלחה בכל, שלמה פרץ בן סוליקה - רפואה שלימה והצלחה בכל, אהרון אנרי בן גני - בריאות איתנה, פרנסה טובה ונחת, אומרי בן ויקטוריה - חזרה בתשובה שלימה.